

ГАДАНИЯ ЗА ЖЕНИТБА В КАЛЕНДАРНАТА ОБРЕДНОСТ НА БЪЛГАРИТЕ ОТ БЕСАРАБИЯ

НАТАЛИЯ СТРЕЗЕВА

Празничният календар на бесарабските българи е неделима част от българската етнокултура и история. Настоящото съобщение цели да разгледа гаданията за женитба в календарната обредност на българите от Бесарабия. Написано е предимно върху авторски теренни проучвания (в 11 села в Одеска област)* както и на базата на по-ранни и по-нови литературни сведения (Державин 1914, 152, 168; Дякович 1918, 125–126; Титоров 1903, 270–271; Водинчар 1998, 141; Сорочяну 1995, 95–105).

Гаданията са прикрепени към преходните моменти в народния календар. Българския календар изобилства от началà. Причините за това изобилие са много: най-напред следите от старото двуделение на годината, преплетени с реликти от по-стари системи за отчитане на времето (напр. 1 март е началото на годината по римския календар, познат някога и по българските земи, на 1 септември започва църковната година и т. н.). Почти всички начала са "кризисни" моменти от годишния цикъл (слънцеповрат, слънцестоене и т. н.), които изискват активната "намеса" на човека (Генчев 1996, 273). Част от тази намеса са и гаданията. Те се свързват най-често с инициалната магия или магията на първия ден (Българска митология 1994, 77–78). В състава на календарните празници влизат гадания, чрез които по някакви особени белези, изкуствени или естествени, се опитват да предскажат човешкия късмет (съдба) и собственото си бъдеще. По време на езичеството гаданията са били един от главните обреди на богослужението, но след приемането на християнството те започват да се преследват. Обаче любовта към гаданията си остава сред народите по силата на навика. Като народно забавление думата "гадание" вероятно произлиза от еврейското "Gad" – така се нарича богинята на щастието. Според други предположения от санскритски "Gad" означава – да изследваш (Русский народ 2003, 16).

Гаданието е комплекс от обредни действия, изпълнявани с цел научаване на неизвестни факти от бъдещето, настоящето и миналото. То е структурирано в три основни компонента:

- 1 – извършване на обредно действие
- 2 – получаване на информация
- 3 – разкодиране на получената информация.

В празничния календар на българите от Одеска област те се срещат в двете си форми – индивидуални и колективни.

Индивидуалните гадания са по-многобройни и могат да се групират условно в следните групи:

1. Гадания за съдбата на момичето през идната година с два възможни варианта на отговор:

а) на Еньовден момите в с. Задунаевка пускат венчета от китки във вода и гледат коя ще отиде най-далеч, вярва се че тя ще се омъжи първа;

б) срещу Нова година девойката от село Кубей застава под прозореца на чужда къща и се ослушва. Ако заедно с мъжко име чуе думата "иди" или "отиди" – ще се омъжи през идната година;

в) пак там момичето изнася пепелта от пещта в полунощ на Нова година и се оглежда, ако пръв мине мъж покрай нея, значи ще се омъжи тази година.

2. За посоката на изхода на девойката от бащината ѝ къща:

Девойката хвърля обувката си през къщата (в Кубей – срещу Нова Година, в Кулевча – срещу Андреевден), а след това ходи да гледа накъде сочи *носоку* (бомбето) – значи в тази посока ще се омъжи.

3. За качеството или името на бъдещия съпруг:

а) ако някоя девойка е свършила с тъкането до Андреевден, тя събира боклука след стана (7)* или взема предния цяп от стана (2)* и излиза на улицата да се ослушва за първото мъжко име. Вярва се, че каквото име чуе момичето – такова име ще има бъдещият ѝ съпруг;

б) по същия начин в другите села момите събират боклука след вечерята срещу Нова година (1, 3, 8, 9, 10)* или срещу Еньовден (3)* и се ослушват за първото мъжко име;

в) ако по това време мине стар човек, бъдещият съпруг ще е по-стар от нея (6)*;

г) момата загъва черна котка в престилката си и излиза в нощта срещу Нова година на кръстопът – там се ослушва за първото мъжко име (9)*;

д) девойката скрива първата хапка от вечерята или от баницата срещу Нова година под възглавницата си. Вярва се, че когото сънува момата – той ѝ е на късмет (1, 2, 3, 9, 10)*;

е) пак тогава запалват парче хартия върху чинийка и следят каква сянка ще излезе на стената. Казват че ще се покаже изображението на бъдещата половинка (5)*;

ж) по същия начин срещу Нова година следят какво изображение ще се появи точно в полунощ в огледалото, когато момата се съблича гола и запалва 2 свещи от двете страни на огледалото (2, 5, 11, 10)*. В Кубей това гадание се повтаря и на Сирни Заговезни;

з) в Задунаевка момата записва имената на най-харесваните от нея ергени. Тя слага бележките под възглавницата си срещу Нова година и сутринта, като се събуди, бърка и вади една с името на бъдещия ѝ съпруг;

и) пак тогава в Новотроян девойката бучва 3 свещички в паничка с жито и ги запалва като предварително ги нарича с имена на ергени. Която свещ догори първа – той ѝ е на късмет;

к) момата сее срещу Нова година ечемик или просо до *гераня* (кладенеца). Смята се, че с когото жъне просото или ечемика насън – той ще е бъдещият ѝ избранник (10)*;

л) срещу Андреевден момата слага чинийка с вода и отгоре камъче до леглото си, наричайки: "На сън да ми доди, който жъ мъ земи и да мъ привиде приз ай тоо мост" (10)*;

м) срещу Коледа девойката скрива под възглавницата си бяло платно и ножица. Вярва се, че с когото насън реже платното – него ще вземе (5)*;

н) пак тогава момичето замесва тесто от брашно, три напръстника вода и три напръстника сол, прави питка, която се прекадява и заедно с чаша вода се слага до леглото. Който ти подаде чашата насън – той ти е на късмет (5)*;

о) срещу Гергьовден и Еньовден девойките гадаят с три цвята на разцъфнал магарешки бодил (или разцъфнал, но настриган), това може да са три глави лук или чесън (8)* или да са три стръка коприва, или три свещи (Гергьовден – 9)*. Те се слагат във вода или под стряхата срещу слънцето (2)* с изключение на свещите, които са в чаша с жито. При единият от вариантите и трите се наричат с имена на ергени и се гледа кой пръв ще покара (или догори), при другия само двата се наричат на ергени, а третия на момата, тогава се гледа кой ще покара наравно с нея (или ще догори наравно с нея);

4. За качеството на бъдещия семеен живот:

а) срещу Андреевден девойката се съблича гола и излиза в двора, стига до оградата и със затворени очи завързва червен конец на един от коловете на оградата, след което си отваря очите и гледа – ако колът, който е завързала има кора – очаква я богат семеен живот и обратното (Стойков 1911, 33).

б) момите свалят мартениците (сложени на 1 март) когато видят жерав, щъркел или лястовица, но най-често на 9 март и ги слагат под камък. След време гледат какво има по мартеницата – мравките предвещават беден семеен живот (Дякович 1918, 121).

Колективните гадания за женитба, познати на бесарабските българи са: ладуването (напяване на пръстени и китки), балабушки и вардене на чесън.

В България напяването на пръстени и китки се свързва с празниците Нова година, Гергьовден и Еньовден (Старева 2005,

54, 220, 267), в Бесарабия освен на Сурва (10)*, Суворово (Сорочяну 1995, 94) и Еньовден (1, 2, 6, 7, 9, 11)*, обичаят е регистриран в село Кирсово на Андреевден (Сорочяну 1995, 104).

Срещу Нова година момите са събират в дома на вдовица или разведена (на кръстопът – с. Суворово) (Сорочяну 1995, 101). Същата потопява пръстените в чаша с "мълчана вода" след което ги завива с *касинка* (забрадка), така те престояват една нощ "под звездите" (понякога до следващата нощ, когато избраната жена наричана още *буля* (в Суворово това е малко момиче), гърбом към чашата вади един по един пръстените, а момите пеят различни припевки при всяко вадене, като започват със: "Свинска глава, Васильова, дай Ладо, сигни, бульо, дай пръстена..." После всяка си взема пръстена с радост или тъга и чака сбъдването на предсказаната женитба.

На Еньовден напяването на китки е неделима част от обичая Еньова буля. В България този обичай се среща в Югоизточна Тракия, както и сред тракийските преселници в Добруджа (Василева 1989, 337), той е познат и в изследваните села (1, 2, 4, 6, 9, 11)*. Всички моми се събират в една къща за да направят **Еньовата буля** (6, 9)*, **Еню** (1, 6)*, **Яню** (11)*. Избират до петгодишно момиченце – сираче (1, 9)*, в другите села детето трябва да е от целокупна къща. Обличат го като булка с мъжка бяла риза с дълги ръкави (1, 9)* или с червена рокля (11)*. Някъде (1)* момиченцето не облича ръцете в ръкавите, а ги държи свободни. Вместо тях в ръкавите промушват дълга пръчка. На главата на "Еньовата буля" мятат червена кърпа или червен плат, а отгоре – венец от еньовски цветя.

Интересен обичай на правене на Еньова буля – кукла намираме в село Виноградовка, Арцизски район, жителите на който са потомци на някогашните преселници от с. Горно Бургуджий (Горно Александрово), Сливенско (Енциклопедия 1968, 446; Симеонов 2000, 204). Куклата се прави от две вързани на кръст пръчки, вместо глава се слага *кратунка*. **Енята** е облечена с бяла мъжка риза, на главата има забрадка – *калинкорка*, а отгоре – алено було и венец. Обичай да се прави кукла на Еньовден намираме в Македония в град Битоля – **Енья** (украсен бакърен съд) и гр. Ресен – **Иванка** (Василева 1989, 129). От вързани на кръст кросно и точилка се прави булка "Еньова буля" и в с. Джинот, Ямболско, но тук обичаят не е прикрепен към Еньовден, макар че преплита в себе си елементи от великденската, еньовденската и обредността за дъжд (Миков 1985, 19–27). След като приготвят "Еньовата буля", момите тръгват из село, като се сменят коя да носи **Еньо** на раменете си. По пътя девойките изпълняват обредни песни, а момиченцето размахва дългите си ръкави. В с. Виноградовка куклата се носи от дете. Така момите излизат от селото,

обикалят нивите, кладенците и пеят различни песни за *урожай*:

Клепало ѝ клепа, Еньо,
Най-голям празник,
Еньова мама, тя не е чула,
Не е чула, не е разбрала,
Платно ѝ тъкала, платно ѝ белила
Дету ѝ изляла, дърво ѝ израснало
Дърво ѝ израснало, до синьо небе,
Клони ѝ клонило – до черна земя..." (6)*

От нивите вземат по няколко класа и кичат **Еню** (6)*. Друг важен елемент от Еньовденската обредност е надпяването на китки, които момите приготвят още вечерта (9)*, или след като обиколят с **Еньо** (1, 6, 11)*. Те слагат нишаните си в съд със светена (1)* или мълчана вода, който покриват с червен плат. Девойките пеят обредни песни, като подканват детето-булка (или детето, което носи куклата) (6)* да извади от съдината една от китките. Обичаят се извършва до кладенец (6)* или в двора на "Еньовата буля". Така те гадаят за бъдещия си съпруг, след което **Енята** в с. Виноградовка се разваля до кладенеца, измиват се пръчките и *кратунката* и ги прибират за догодина.

Самите наричания могат да се подредят в няколко категории (Джиджев 1994, 99–101):

1. Показващи изобщо здраве и чест:

Ковятो ѝ мома най-добра и честна –
нейната китка напред да излезе!
Ой Еньо, Еньо, извади китка! и др.

2. Показващи семейното положение на момъка:

Честа гуга ни сечина, дай Ладо.
(много братя)
Сто кучета леща вършат.
Ой Еньо, Еньо, що е над вода?
(от голямо семейство)
На стол седи, маслу тупи, дай Ладо.
(богаташ)
Краставу шили из селу бяга, дай Ладо.
(бедняк)
Алян мънофел пълен с гниди, дай Ладо.
(богаташ)
Алени гащи с мишинца.
Ой Еньо, Еньо, Еньова буля,
Посегни, Еню, китка извади.
(много братя) и др.

3. Показващи характера на момъка:

Зайчи кличи над тенджуркъ, дай Ладо.
(курварин)

Тиха вода под камъче.
Ой Еньо, Еньо, Еньова буля,
Посегни, Еню, китка извади.

(кротък) и др.

4. Показващи занятието на бъдещия съпруг:

Гарван грачи над цедилу, дай Ладо.

(овчар)

Бяла тояга из село бяга.

Ой Еньо, Еньо, що е над вода?

(говедарин)

Пу къра бяга – църул стяга.

Ой Еньо, Еньо, що е над вода?

(овчар)

Аршин скача пу пулету, дай Ладо.

(шивач)

Кървъвица на пулица, дай Ладо.

(касапин) и др.

5. Показващи званието му:

Златна туяга из селу бяга, дай Ладо.

(разсилен)

На стол сиди, перо държи, дай Ладо.

(учен)

Пълну буре, златен греф.

(учен) и др.

6. Показващи изключителното положение на мъжа:

Сребърна гримна гредъ пудпира, дай Ладо.

(хаджия)

През дол бяга, цървул стяга.

Ой Еньо, Еньо, що е над вода?

(хайдутин)

7. Показващи времето и мястото на омъжването на момата:

Булу хвърчи над гурътъ, дай Ладо.

(другоселец)

Две са тикви приз плет гледат, дай Ладо.

(комшия)

Свиту кучи на камъчи, дай Ладо.

(приведен зет)

Дрислива ярка през бучки бяга.

Ой Еньо, Еньо, извади китка.

(момата ще пристане)

Попарен петел в пепелта рови.

(мъжът ѝ ще се разболее и ще умре)

и др.

Стихът: "Свинска глава, Васильова, дай Ладо" говори за

важната роля на жертвената свиня, заклана на Коледа. Някои изследователи предполагат, че жертването на свиня на Коледа има праславянска основа, тъй като именно славяните са опитомявали дивата свиня. Още по-интересно е наименованието на обичая – ладуване и обръщението “дай Ладо”, което се възприема като персонификация на съдбата (Калоянов 1992, 12). Т. Колева свързва надпяванията с култа към славянската богиня Лада – покровителка на брака и семейството (Колева 1973, 276). М. Арнаудов смята, че надпяването на китки на Еньовден е заимстван от гърците (Арнаудов 1996, 123–124).

В селата Заря и Кулевча, които са откъснати от основния етнически масив, срещу Андреевден момите се събират на седянка, където извършват обичая *балабушки*. Този обичай е заимстван от украинците (Наулко, Артюх, Горленко 1993, 162). Всяка мома носи в устата си или в някакъв съд (2)* “мълчана вода” от кладенеца, а ергените в този момент се стараят да размиват девойките или създават други препятствия та да не могат да донесат водата. С тази вода и *пашоено* (царевично брашно) или трици (2)* тя замесва малка питка, наречена *балабушка*. След това момите подреждат *балабушките* върху метла и викат кучето. Чиято *балабушка* лапне най-напред кучето – тази мома ще се омъжи първа.

В другите села, които са пък по-близо до молдовското население на Андреевден се извършва “*вардене на чесън*”. Обичаят е влияние на румъно-молдовското население върху българската обредност в Бесарабия (Салманович 1973, 285). Най-напред всяка мома слага по 3 скилидки или глави чесън в чаша с вода, нарича ги на двама ергени и на себе си. Чашата се покрива с нещо и се скрива, тъй като ергените гледат да крадат чесъна. Момите поработят нещо (предат, плетат и др.) и накрая следват угощение и веселба, които продължават до сутринта. Тогава гледат чесъна – кой “ерген” е изкарал наравно с девойката – това значи, че за него ще се омъжи.

Всяко действие в обредите носи определена семантическа натовареност. Действията се изпълняват в определена последователност, която също е семантично натоварена.

Гръцкият историк от VI век Прокопий съобщава, че славяните на Балканския полуостров почитат реките и изворите, принасят им жертва и гадят при тях. Народното вярване приписва на водата магическа, очистителна и плодоносеща сила, свързана до голяма степен с нейните реални качества. Особено голяма сила обладава “мълчаната вода”, в която се топят китките и пръстените (Българска митология 1994, 63–64). Кладенецът от митологична гледна точка представлява своеобразен път, връзка със света на мъртвите и прадедите (Българска митология 1994, 168). Самото вземане на вода от реката или кладенеца се оценява като

смърт или вяра в това, че преминаването през реката е способно да промени съдбата. Тя е проводник между царството на живите и мъртвите (Пригарина 1995, 351). А също и граница между усвоения и неусвоения свят (Българска митология 1994, 244). Със същата семантика са мостът и кръстопътят, които присъстват в индивидуалните гадания (Българска митология 1994, 185, 220). Ергените, които размиват момите по пътя им от реката или кладенеца, играят ролята на препятствие при идването в усвоеното, "своето" пространство. Връщането им се оценява като връщане от царството на мъртвите в царството на живите (Пригарина 1995, 351). По този начин проследяваме момент на смърт и възкръсване, който е характерен за обредите на инициация. Изпичането на питките балабушки също осъществява връзката между двата свята. Самият хляб е модел на вселената. Безквасен хляб се прави за омилостивяване на митични същества и съпътства обредите на преход (Георгиева 1993, 15). Според традиционното народно схващане вдовицата има благоразположението на добрите божествени сили, с които може да установява контакт (Българска митология 1994, 48). Кучето в славянската митология може да носи душата на починал човек, от който в случая зависи благоприятния изход. Можем да предположим, че *балабушката* е своеобразна жертва способна да омилостиви душата на умрелия, която би могла да донесе желаното благополучие (Пригарина 1995, 109). Кучето според българската митология разпознава доброто от лошото и умее да предсказва бъдещето (Българска митология 1994, 194).

Гаданията за женитба са полифункционални. Те са свързани не само с бъдещото омъжване на девойките, а имат и друга насоченост. Общият смисъл е по обредно-магически път да се постигне желаното и жизнено необходимото за селския стопанин и за неговото семейство. От една страна обредите за предсказване на моминското бъдеще имат апотропейна функция – опазване на реколтата (най-вече еньовденските), от друга – продуцираща – увеличаване на добивите. Пускането на пръстените или китките в "мълчана" вода цели не само да осигури добра реколтата, но в процеса на гаданието има предпазна и очистителна функция. Обикалянето на селото с "Еньовата буля" очертава затворен магически кръг, който предпазва от зли и вредоносни сили. Изискването в някои от обичаите момата да бъде гола също има апотропейна функция. Смята се, че дрехите правят възможен контакта с нечистите демони и сили (Българска митология 1994, 68).

Продуциращата насоченост прозира в желанието за осигуряване на живородната за земята влага – дъжда. С такава семантика са обичаите около "Еньова буля". Червеният цвят (було, прес-

тилка), с което покриват съда с нишаните има и охранителна, и продуцираща функция. Растенията пък са символ на здраве и дълголетие. Зърното също е символ на жизненост и плодородие (Българска митология 1994, 124). Оставянето на съда с пръстени под звездите е контактна магия за здраве и плодovitост. Самият кръст (Енята) е семантичен заместител на човешка фигура, затова изследователите смятат потапянето на кръст във вода за символично човешко жертвоприношение (Миков 1985, 23–24).

Колективните гадания за женитба носят семантиката на прехода, преминаването от една социална група в друга. Воденето на Еньовата буля при водоизточник или измиването на куклата Еня може да се свърже с воденето на булката в понеделник след сватбата за вода и представлява символично въздействие върху девойките в посока на тяхното брачно реализиране. Най-вече брачната проблематика се откроява в припевките при гадането. Сънят, който е характерен за индивидуалните гадания в българската митология, съответства на смъртта – момата доближава света на мъртвите, след което се събужда обновена и социализирана (Българска митология 1994, 351). Може със сигурност да се каже, че гаданията са етап от социализацията на девойките.

БЕЛЕЖКИ:

* По нататък в текста:

1. с. Заря (Камчик), Саратовски район, Одеска област.
2. с. Кулевча, Саратовски район, Одеска област.
3. с. Главани (Главан), Арцизски район, Одеска област.
4. с. Делены (Дивитлий), Арцизски район, Одеска област.
5. с. Задуняевка, Арцизски район, Одеска област.
6. с. Виноградовка (Бургуджий), Арцизски район, Одеска област.
7. с. Холмское (Селиоглу), Арцизски район, Одеска област.
8. с. Виноградное (Хасан-Батър), Болградски район, Одеска област.
9. с. Нови Трояни (Нов Троян), Болградски район, Одеска област.
10. с. Огородное, Болградски район, Одеска област.
11. с. Червоноармейское (Кубей), Болградски район, Одеска област.

Интервюирани са общо 122 информатора на възраст от 24 до 91 г., което дава основание да се твърди, че описаните обичаи в този си вид съществуват до към средата на ХХ в.

ЛИТЕРАТУРА:

- Арnaudов 1996:** М. Арnaudов. Български народни празници. В. Търново, 1996.
- Българска митология 1994:** Българска митология. Енциклопедичен речник. Съст. Анани Стойчев, С., 1994.
- Василева 1989:** М. Василева. Календарни празници и обичаи. Състав, функции и развитие. – В: Етнография на България. Т. 3, С., 1989.
- Водинчар 1998:** Е. Водинчар. Зимни празници от с. Городнее (Чийший), Болградски район, Южна Украйна. – Българска етнология, 3–4, 1998.
- Генчев 1996:** Ст. Генчев. Очерци по българска етнография. В. Търново, 1996.

- Георгиева 1993:** Ив. Георгиева. Хлябът на българина: хляб с квас, хляб без квас. – Българска етнология, 3, 1993.
- Державин 1914:** Н.С. Державин. Болгарские колонии в России. – СБНУНК, ХХІХ, С., 1914.
- Джиджев 1994:** Т. Джиджев. Новогодишни обичаи и песни. – Български фолклор, 3, 1994.
- Дякович 1918:** В. Дякович. Българска Бесарабия. Историко-етнографски очерк със спомени за генерал Иван Колев от съучениците му от гимназията, съотечественици: В. Дякович, Д. И. Николаев, П. Бачурски, д-р К. Бачурски, С., 1918.
- Енциклопедия 1968:** Енциклопедия България, т. 5, С., 1968.
- Калоянов 1992:** А. Калоянов. Славите ли Млада Бога? В. Търново, 1992.
- Колева 1973:** Т. Колева. Болгары. Календарные обычаи и обряды в странах зарубежной Европы. Зимние праздники. М., 1973.
- Миков 1985:** Л. Миков. Женска антропоморфна пластика от два обряда за дъжд от Ямболски окръг. – Български фолклор, 4, 1985.
- Наулко, Артюх, Горленко 1993:** В.И. Наулко, Л.Ф. Артюх, В.Ф. Горленко и др. Культура і побут населення України. Київ, 1993.
- Пригарина 1995:** Т.В. Пригарина. Обрядовая сторона гадания в день Андрея Первозванного. – В: Древние культы и цивилизации Восточной Европы (материалы 3-й международной археологической конференции студентов и молодых ученых. Одесса, февраль 1995 г., Одесса, 1995.
- Русский народ 2003:** Русский народ. Его обычаи, предания, обряды. Собранные М. Забылиным. Москва, 2003.
- Салманович 1973:** М.Я. Салманович. Румыны. Календарные обычаи и обряды в странах зарубежной Европы. Зимние праздники. М., 1973.
- Симеонов 2000:** Ив. Симеонов. Село Виноградовка – В: Алманах "Родолюбец", 4, С., 2000.
- Сорочяну 1995:** Е.С. Сорочяну. Зимняя календарная обрядность болгар Юга Молдовы и Одесской области середины XX века. – В: Страницы истории и этнографии болгар Молдовы и Украины, Кишинев, 1995
- Старева 2005:** Л. Старева. Български светци и празници. С., 2005.
- Стойков 1911:** Н. Стойков. Религиозно-нравственное состояние болгарских колоний в Бессарабии со времени их основания до настоящего времени. – Труды Бессарабского церковного историко-археологического общества – 1911, вып. VI, Кишинев, 1911.
- Титоров 1903:** Й. Титоров. Българите в Бесарабия. С., 1903.

SOOTHSAYING FOR MARRIAGE IN THE CALENDAR RITUAL OF BESSARABIAN BULGARIANS

NATALYA STREZEVA

(Summary)

A description of the rituals of Bessarabian Bulgarians was made on the basis of the author's terrain research. The author attempted to arrange the soothsaying in groups. Semantic loading of the rituals for foretelling of girlish future is revealed, their apotropaic and producing functions in a series of calendar holidays, as their role in transfer from one social status to another.

Soothsaying for marriage of Bulgarian population is compared with the Bessarabian Bulgarians' fortune-telling. The site of innovation of Bulgarians' rituals from indicated villages is defined.